

INSTITUTE OF MATHEMATICS
of the
Polish Academy of Sciences

ul. Śniadeckich 8, P.O.B. 21, 00-956 Warszawa 10, Poland

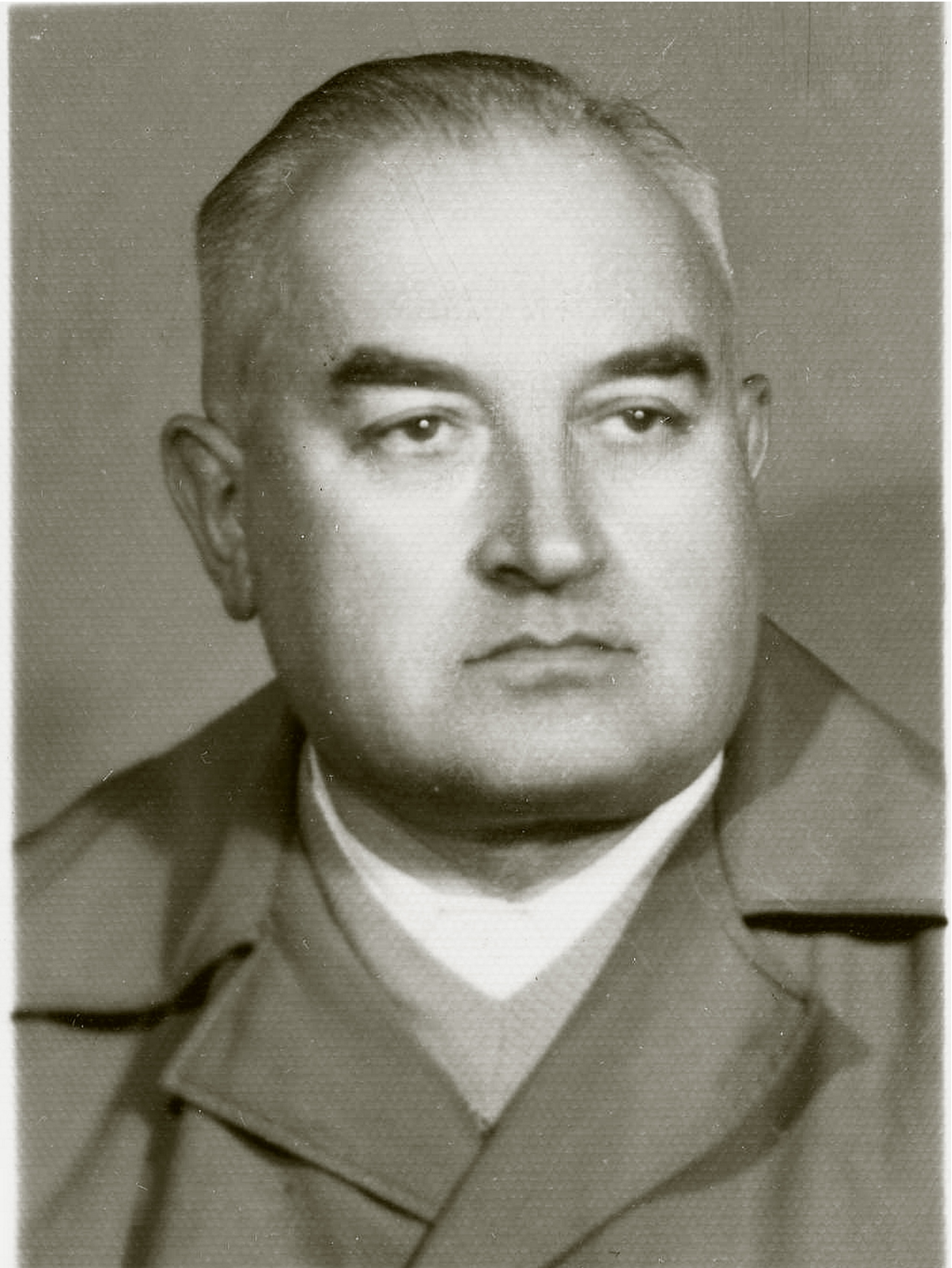
<http://www.impan.gov.pl>

IM PAN Preprint 688 (2008)

Mój mistrz i promotor
Witold Pogorzelski (1895-1963)

Published as manuscript

Received 27 August 2008

Witold Pogorzelski
(1895 – 1963)

Mój mistrz i promotor

WITOLD POGORZELSKI (1895-1963)

Danuta Przeworska-Rolewicz

(Warszawa)

1. Szansa na sukces.

Ślepy traf sprawił, że Witoldowi Pogorzelskiemu zawdzięczałam możliwość pracy naukowej. A było to tak:

I ja, i mój późniejszy - mąż, Stefan ROLEWICZ studiując matematykę na Uniwersytecie Warszawskim od 1950 r. znaleźliśmy się w 1953 r. w sytuacji nie do pozazdroszczenia. Studia okazały się być dwustopniowe, kryteria przyjęcia na tzw. kurs magisterski (następne dwa lata) tylko pozornie, jak się okazało, miały być wyłącznie merytoryczne, a tym, którzy się na nie nie dostaną, groził *nakaz pracy*, przeważnie gdzieś na głuchą wieś. Oboje nie dostaliśmy się na ten kurs magisterski (również paru innych bardzo dobrych studentów). Rolewicza jakoś wybroniono jako olimpijczyka (ale to już inna historia). Natomiast moje odwołanie było nieskuteczne, co więcej powiedziano mi:

- Pani nie wróci na Uniwersytet, nie ma co się odwoływać!

Jak w nieco późniejszej piosence Wojciecha Młynarskiego:

*Nie zmieniają się w kawior pędraki,
Bo układ taki...*

Dostałam (nie bez trudu) nakaz pracy do Państwowego Wydawnictwa Naukowego (PWN), aby pracować w redakcji matematycznej. Niby nie tak źle, bo w Warszawie. Ale bez szans na pracę naukową, o której marzyłam...

W sierpniowe, deszczowe popołudnie w 1954 r. szliśmy ulicą Śniadeckich. Byliśmy już szczęśliwymi rodzicami dwumiesięcznego syna. Spotkał nas nieznany mi kolega męża (inżynier), który powiedział, że w Politechnice Warszawskiej, w katedrze matematyki profesora POGORZELSKIEGO szukają pilnie asystentów (bo zajęcia ze studentami pierwszego roku zaczynały się pierwszego września), żebym natychmiast poszła do adiunkta, dr Mieczysława CZYŻYKOWSKIEGO. Jest pewien, że mnie zatrudnią.

Miałam duże wątpliwości: bez szans na magisterium, bez żadnych opinii? Ale jednak poszłam. Po może piętnastominutowej rozmowie z dr Czyżykowskim wychodziłam umówiona na najbliższe zebranie katedry, jako jej przyszły pracownik! Miałam prowadzić ćwiczenia do wykładów samego profesora Pogorzelskiego! Nie wierzyłam własnemu szczęściu. Następnego dnia popełniłam szaleństwo (jak na owe czasy). Wystąpiłam o

zmianę nakazu pracy z PWN do Politechniki Warszawskiej od 1. września. I to mi się też udało.

Kim był Witold Pogorzelski, którego (z daleka) widziałam raz, czy dwa w PWN?

2. Mistrz.

Witold Pogorzelski urodził się 13 października 1895 r. w Warszawie jako syn Bronisława i Heleny z Kornów. Jego dziadek po kądzieli pochodził z Niemiec (jak sam mi opowiadał). W 1912 r. ukończył prywatne gimnazjum (szkołę realną) im. Stanisława Staszica. Jego kolegą szkolnym z tej samej klasy był Kazimierz KURATOWSKI.

Po ukończeniu szkoły Pogorzelski wyjechał do Francji. Przez jeden rok sudiował matematykę i fizykę na uniwersytecie w Nancy, gdzie uzyskał licencjat z nauk ścisłych. Następnie studiował rok mechanikę teoretyczną i fizykę na Sorbonie.

Po powrocie do kraju kontynuował studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Tam w 1919 r. otrzymał stopień doktora filozofii na podstawie pracy *Badanie równań całkowych i całkowo-różniczkowych nieliniowych* (Wiadomości Matem. 22(1918)). Jego promotorem był wybitny matematyk Stanisław ZAREMBA.

Na tym samym uniwersytecie Pogorzelski obronił w 1921 r. pracę habilitacyjną *Teoria promieniowania i kwantów energii* (wyd. przez Państwowy Instytut Meteorologiczny w 1925 r.) i uzyskał tytuł docenta.

Od 1916 r. pracował jako nauczyciel w gimnazjum dla dziewcząt w Warszawie. Od 1920 r. wykładał matematykę na Wolnej Wszechnicy, na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej oraz fizykę teoretyczną i matematykę na Uniwersytecie Warszawskim (gdzie był zatrudniony jako docent do 1933 r.).

Witold Pogorzelski z dn. 4.08.1922 r. został powołany na stanowisko profesora nadzwyczajnego na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej przez pierwszego jej rektora w odrodzonej Polsce, Zygmunta STRASZEWICZA. Był niejedynym kandydatem na to stanowisko. Drugim kandydatem był Stefan STRASZEWICZ, bratanek rektora, który później został również profesorem na Politechnice Warszawskiej.

W 1923 r. Pogorzelski objął Katedrę Matematyki na Wydziale Mechanicznym PW. Prowadził tę katedrę przez 40 lat (z przerwą w latach wojennych) i wykładał matematykę na Wydziale Mechanicznym i Elektrycznym PW.

Witold Pogorzelski został mianowany profesorem zwyczajnym w 1937 r. Jego asystentami byli tacy wybitni matematycy, jak Stefan KULCZYCKI, Stanisław SAKS, Zenon WARASZKIEWICZ ¹ i Antoni ZYGMUND. Należy podkreślić, że Stanisław Saks w owym okresie, okresie nagonek antysemickich na polskich uniwersytetach, miał istotne kłopoty ze znalezieniem miejsca pracy na uczelniach, aczkolwiek był już znany jako wybitny matematyk ². Pogorzelski był też dziekanem Wydziału Mechanicznego w latach 1937/38 oraz 1948/49.

¹ Informacje o Zenonie Waraszkiewiczzu nie są potwierdzone.

² Por. PR[1], wypowiedź Witolda Pogorzelskiego o Leonie LICHTENSTEINIE.

W czasie drugiej wojny światowej (1939-45) wszystkie uniwersytety i szkoły średnie na ziemiach polskich były zamknięte przez okupanta. Pogorzelski z odwagą i poświęceniem prowadził wykłady z na tajnych kompletach, również dla studentów Uniwersytetu Warszawskiego. W 1943 r. profesor Bogdan STEFANOWSKI ³ założył Wyższą Szkołę Techniczną, w której również wykładał Witold Pogorzelski. Co więcej, dla słuchaczy tej quasi-zawodowej uczelni przygotowywał skrypty (por. PP[5] - PP[8]), z których conajmniej dwa pierwsze (o ile nie wszystkie) były drukowane niewątpliwie nielegalnie. Naraził w ten sposób w ten sposób swoje życie wielokrotnie, świadomie i konsekwentnie. Jest to tym bardziej godne podkreślenia, że jego dziadek był Niemcem. Byli studenci Witolda Pogorzelskiego wspominali jego życzliwość ⁴.

Po Powstaniu Warszawskim, był zmuszony opuścić Warszawę, tak jak wszyscy jej mieszkańcy. Zatrzymał się w Częstochowie, gdzie wykładał na zorganizowanych tam kursach.

W pierwszym roku akademickim po wojnie Pogorzelski dzielił swój czas między pracę w Politechnice Warszawskiej, a organizacją Katedry Matematyki na Wydziale Mechanicznym nowo powstałej Politechniki Łódzkiej (do r.1949). Ponadto w latach 1946-1948 prowadził wykłady z teorii potencjału, równań całkowych i geometrii różniczkowej na Uniwersytecie Warszawskim.

W latach 1940-51 redagował "Prace Matematyczno-Fizyczne" wydawane przez Towarzystwo Naukowe Warszawskie. Był redaktorem 2 tomów ⁵.

W 1951 r. zorganizował Katedrę Matematyki w utworzonej wówczas Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie. Był jej kierownikiem i wykładał matematykę do r. 1957. Należy podkreślić, że nawet po rezygnacji z tego stanowiska, współpracował z WAT w sprawach naukowych.

Po reorganizacjach katedra Pogorzelskiego w Politechnice Warszawskiej obsługiwała 6 nowo utworzonych wydziałów mechanicznych, tj. wydziały Mechaniczny-Konstrukcyjny, Lotniczy, Mechaniczny-Technologiczny, Samochodów i Ciągników, Mechanizacji Rolnictwa oraz Maszyn Roboczych (o ile dobrze pamiętam).

Wykładów Pogorzelskiego słuchały 42 roczniki studentów Politechniki Warszawskiej. Osiągnął on wielkie rezultaty dydaktyczne dzięki tym doskonałym wykładom oraz zaletom swoich (wielokrotnie wznawianych) podręczników matematyki dla studentów uczelni technicznych.

Wysoko oceniana były również jego wykłady na Uniwersytecie Warszawskim ⁶.

Od 1949 r. Witold Pogorzelski współpracował z powstałym w 1948 r. Państwowym Instytutem Matematycznym (PIM). Prowadził tam z profesorem Wojciechem RUBINO-

³ Bogdan Stefanowski (1883-1976), od r. 1914 profesor Politechniki Lwowskiej, od r. 1918 - profesor Politechniki Warszawskiej, w latach 1945-48 - również profesor Politechniki Łódzkiej.

⁴ por. np. prof. Maciej BERNHARDT B[1]].

⁵ por. SBM[1].

⁶ por. Karol BORSUK w ZNPW[1].

WICZEM seminarium *Zastosowania Matematyki w Zagadnieniach Fizycznych*. Po utworzeniu Polskiej Akademii Nauk, PIM stał się jednym z instytutów Akademii pod nazwą Instytut Matematyczny PAN (IM PAN). W tym instytucie Pogorzelski zorganizował Dział Równań Całkowych i ich Zastosowań, którym kierował. Prowadził też aż do samej śmierci seminarium pod tą samą nazwą. Seminarium to wykształciło wielu matematyków i mimo, że nie było obowiązkowe, jednakże młodzi matematycy, którzy uzyskali zgodę profesora na udział w nim, uważali to za duże wyróżnienie.

Witold Pogorzelski był promotorem prac doktorskich 19 matematyków (w porządku alfabetycznym; przez * oznaczono tych 7 matematyków którzy się habilitowali, przez # 6 osób, które otrzymały tytuł naukowy profesora) :

ANDRZEJ BORZYMOWSKI *#
JAN BUTKIEWICZ
SYLWIN CĄKAŁA *
WITOLD CZAPLIŃSKI
MIECZYŚLAW CZYŻYKOWSKI
ALEKSANDER HAĆ
ROMAN HAMPEL
TADEUSZ JĘDRYKA
WŁODZIMIERZ KRYSICKI #
KRYSTYNA LIPIŃSKA
EUGENIUSZ NICZYPOROWICZ
ADAM PISKOREK *#
DANUTA PRZEWORSKA-ROLEWICZ *#
DANUTA SADOWSKA *
JÓZEF SŁOWIKOWSKI
MAGDALENA TRYJARSKA *
TADEUSZ WOLF
JANINA WOLSKA-BOCHENEK #
WOJCIECH ŻAKOWSKI *#

Trzeba podkreślić, że Pogorzelski był promotorem pierwszego doktoratu z matematyki w Politechnice Warszawskiej.

Witold Pogorzelski działał również w Polskim Towarzystwie Matematycznym. W ostatnim roku życia był prezesem Oddziału Warszawskiego PTM i członkiem Zarządu Głównego PTM. Wygłaszał też na posiedzeniach PTM referaty z prac własnych.

Dorobek naukowy Pogorzelskiego to 97 prac naukowych dotyczących różnych problemów matematycznych i fizycznych, w większości poświęconych nieliniowym równaniom całkowym mocno osobliwym (singularnym) i równaniom różniczkowym o pochodnych cząstkowych, ponadto 7 podręczników akademickich (jak już wspominałam, wielokrotnie wznawianych) i skrypty oraz czterotomowa monografia **Równania Całkowe i ich Zastosowania** (patrz: PM[1] - PM[3]); czwarty tom został wydany pośmiertnie (patrz PM[4]). Trzy pierwsze tomy zostały wydane w jednym tomie po angielsku przez Pergamon Press (patrz: PM[5]).

Ta fundamentalna monografia w większej części składająca się z wyników własnych Pogorzelskiego i jego uczniów i współpracowników nie miała (i chyba dotąd nie ma) swojego odpowiednika w literaturze światowej. Ponadto duża część tzw. *hard Analysis* jest przedstawiona w niezwykle jasny sposób, tak samo jak inne prace i wykłady Pogorzelskiego. Tej monografii (i najlepszym swoim pracom) poświęcił Pogorzelski ostatnie dziesięć lat swego życia. W owym okresie tak wielka aktywność w jego wieku była raczej niespotykana. Nic więc dziwnego, że czasem cudzoziemcy pytali o *młodego matematyka Pogorzelskiego*.

Pierwsze prace Pogorzelskiego z równań nieliniowych całkowych opublikowane były już w "Wiadomościach Matematycznych" oraz "Sprawozdaniach Towarzystwa Naukowego Warszawskiego" w 1916 i 1917 r., podobnie, jak jego praca doktorska przedstawiona Wydziałowi Filozoficznemu Uniwersytetu Jagiellońskiego w 1919 r. Badania nad równaniami całkowymi singularnymi (zwanymi wówczas "mocno osobliwymi") rozpoczął w 1920 r. pracami "Les propriétés du noyau résolvant de l'équation intégrale d'un problème aux limites" (P[1922a]) oraz "O równaniach całkowych z osobliwością biegunową" (Sprawozdania Polskiego Towarzystwa Politechnicznego, 1924). To zagadnienie jest również rozpatrywane w pracy "Sur l'équation intégrale de première espèce" (por. P[1939a]). Podówczas prace te miały charakter pionierski.

Po wojnie Pogorzelski wrócił do tych zagadnień. Badał istnienie rozwiązań nieliniowych równań całkowych mocno osobliwych w klasie funkcji spełniających warunek Höldera stosując twierdzenie Schaudera o punkcie niezmienniczym. Do takich równań sprowadza się wiele zagadnień brzegowych teorii funkcji analitycznych, np. zagadnienie Riemanna-Hilberta. Pogorzelski po raz pierwszy sformułował i rozwiązał te zagadnienia w przypadku nieliniowym. Wprowadził również klasę nieciągłych funkcji zespolonych określonych na układzie łuków otwartych. Umożliwiło mu to rozwiązywanie zagadnień z nieciągłymi funkcjami brzegowymi. Wyniki te zawarte są w trzecim tomie jego monografii "Równania całkowe i ich zastosowania".

W czwartym tomie wyżej wymienionej monografii są przedstawione m.in., prowadzone w ostatnich latach życia Pogorzelskiego, jego badania dotyczące przestrzennych całek mocno osobliwych (singularnych). Wprowadził on pewną klasę funkcji nieciągłych w przestrzeni wielowymiarowej, którą zachowuje przekształcenie przez całkę mocno osobliwą wielowymiarową.

Około 50 prac Pogorzelskiego jest poświęconych zastosowaniom równań całkowych w teorii równań różniczkowych cząstkowych. Jedną z pierwszych jego prac (opublikowana w r.1922) dotyczyła badania trzeciego zagadnienia Fouriera za pomocą potencjału newtonowskiego. Prace z lat 1936 i 1938 dotyczące uogólnień zagadnienia Poincaré prowadziły do badania całek mocno osobliwych (por. także prace P[1938a], P[1938b], P[1939a] recenzowane w *Zentralblatt für Mathematik und ihre Grenzgebiete* przed wojną).

Po wojnie, w 1951 r., Witold Pogorzelski ponownie zajął się trzecim zagadnieniem Fouriera. Sprowadził je do równania całkowego Volterry i uzyskał klasyczną metodą kolejnych przybliżeń rozwiązanie globalne w czasie, nie wymagające ograniczeń obszaru. Było to daleko idące uogólnienie prac H. MÜNTZA i S. G. MICHLINA.

Dalsze prace Witolda Pogorzelskiego w dziedzinie równań różniczkowych cząstkowych można podzielić na dwie grupy. Pierwsza - to konstrukcja rozwiązania podstawowego dla równań eliptycznych i parabolicznych, szczegółowe jego badanie, w szczególności badanie uogólnionych potencjałów i własności pochodnych stycznościowych tych potencjałów. Druga grupa - to zastosowanie tych badań do zagadnień granicznych, m.in. do zagadnienia Poincaré, które dla równań parabolicznych zostało po raz pierwszy postawione przez Pogorzelskiego. Fundamentalną dla tych badań była praca "Étude de la solution fondamentale de l'équation parabolique" opublikowana w *Recherche di Matematica* w 1956 r. Pogorzelski, opierając się na idei LEVI'ego, skonstruował rozwiązanie podstawowe przy założeniu, że współczynniki równania spełniają warunek Höldera (podczas, gdy np. Dressel zakładał dwukrotną różniczkowalność). Tą samą metodą zostało skonstruowane rozwiązanie podstawowe dla równania eliptycznego.

W ostatnich latach Pogorzelski zajął się też badaniem zagadnienia TRICOMIEGO dla równań eliptyczno-hiperbolicznych. Pierwsze wyniki z tej dziedziny znajdują się w czwartym tomie jego monografii.

Trzydzieści prac Witolda Pogorzelskiego dotyczy różnych zastosowań technicznych i fizycznych, przyczym sześć z nich przypada na pierwsze dziesięciolecie jego działalności. Badane w nich były zagadnienia gradientu temperatury i prędkości dźwięku w powietrzu nasyconym parą, poziomego ruchu atmosfery w sąsiedztwie powierzchni ziemi, teorii promieniowania i kwantów energii.

W 1957 r. Pogorzelski wrócił do zagadnień promieniowania badając ruch promieniującego gazu przy uwzględnieniu absorpcji, rozproszenia i ciśnienia promieniowania, przyczym opisał ruch gaz za pomocą równań różniczkowo-całkowych.

Trzy prace Pogorzelski poświęcił zagadnieniu bezpieczeństwa konstrukcji, przenosząc zagadnienie w dziedzinę procesów stochastycznych i uwzględniając równanie paraboliczne Kołmogorowa ⁷.

Niektóre prace z zastosowań technicznych i fizycznych Pogorzelski nazywał skromnie "przyczynkami". Jednakże i one były bardzo cenione ⁸.

Podręczniki akademickie Pogorzelskiego miały wiele wydań. Jego **Geometria Analityczna** miała 5 wydań. Najbardziej popularna **Analiza Matematyczna** (4 tomy) miała 6 wydań, ostatnie w latach 1956-62. Jednakże wpływ tych podręczników trwał znacznie dłużej: korzystały z nich również następane pokolenia studentów.

3. Katedra Pogorzelskiego w latach 1954-60.

Pisałam już, jak zostałam zatrudniona w katedrze profesora Witolda Pogorzelskiego 1 września 1954 r. W owym czasie ta trzydziestokilkuosobowa katedra obsługiwała 6 wydziałów mechanicznych PW (o czym wyżej) z wydziałami Mechanicznym-Konstruk-

⁷ Omówienie prac Witolda Pogorzelskiego do 1960 r. przez prof. prof. Zofię Szmidt i Janinę Wolską-Bochenek można też znaleźć w WM[1].

⁸ por. np. Jan ODERFELD w ZNPW[1].

cyjnym (M-K) i Lotniczym (L) na czele. Na wydziale M-K wykładał sam Pogorzelski, a do składu "obsługi" tego wydziału zaliczał się już wymieniony dr Czyżykowski i troje świeżo przyjętych asystentów, w tym ja.

Na wydziale Lotniczym wykładała dr Janina WOLSKA (wkrótce WOLSKA-BOCHENEK), świeżo po doktoracie. Była to nigdy nie kwestionowana *first lady* katedry. Ale nie tylko. Legendy o studentach i pracownikach naukowych, którzy się w niej kochali, opowiadano przez lata⁹. Legendy sobie, a Janina Wolska zawsze trzymała studentów żelazną ręką.

Wraz z innymi świeżo zatrudnionymi asystentami byłam zobowiązana do słuchania wykładów Pogorzelskiego. Systematycznie. Przeżyłam szok już po pierwszym wykładzie. Wydawało mi się, że po wykładach Karola BORSUKA, Kazimierza KURATOWSKIEGO, Andrzeja MOSTOWSKIEGO, Stanisława MAZURA (żeby wymienić tylko najważniejszych) na UW już nic "mądrzejszego" nie usłyszę. Okazało się jednak, że istnieje "inna" matematyka i też może być pięknie wykładana. Tyle, że punkt widzenia był odmienny.

Ten odmienny punkt widzenia sprawiał, że (aby przygotować moje ćwiczenia), wielu rzeczy musiałam się uczyć od nowa. Nie było więc mi łatwo, tym bardziej, że moi studenci w wielu przypadkach starsi byli odemnie (ciągle jeszcze był to opóźniony efekt wojny i braku szkół średnich w czasie jej trwania). Dziewcząt było wśród nich jak na lekarstwo (w niektórych grupach - wcale). A ponieważ na pierwszym roku wydziału M-K było około 300 studentów, to grup ćwiczeniowych było 8. Każde z nas prowadziło 2 grupy na pierwszym roku i jedną na drugim roku.

Do tego w każdej sesji (tj. co semestr) dochodziły egzaminy, pisemny i ustny. Pisemnym zajmowali się asystenci i adiunkci. Ustny egzamin przeprowadzał sam Pogorzelski z pomocą, tzn. wyznaczona osoba egzaminowała w tej samej sali zakładu, co profesor. Miał on nadzór nad tym, co się dzieje i to on wpisywał (uzgodniony) stopień do indeksu. Niemal od początku conajmniej ja byłam tym dodatkowym egzaminatorem.

Niewiele wiadomo o życiu prywatnym Witolda Pogorzelskiego. Jest całkiem prawdopodobne, że prawie dwudziestoletnia przerwa w jego badaniach naukowych była związana z perturbacjami w jego życiu rodzinnym. Trzy razy żonaty i rozwiedziony, nie miał dzieci i po wojnie żył samotnie. Mówił nam, że jego "team" jest jego rodziną. Czasami zapraszał wszystkich współpracowników na kolację (z tańcami!) w swoim mieszkaniu na Politechnice Warszawskiej. Czasami, jeśli miał dłużej porozmawiać z którymś ze swoich pracowników, zapraszał jego/ją na kolację w restauracji "ażeby nie być zawsze samym". Także lubiał być zapraszany do nas do domu na "rodzinny" obiad czy kolację, szczególnie w święta doroczne. Jeśli istniała jakaś trudność, można było liczyć na jego pomoc. Nie oznacza to, że był bardzo otwarty w stosunku do nas. Wręcz przeciwnie, to był klasyczny przykład stosunków feudalnych!

Na codzień, Pogorzelski, który mieszkał w domu profesorskim na terenie Politechniki, chadzał na targ przy ul. Polnej by kupować sobie "piersz z pulardy", jak mawiał. Trzeba

⁹ Te legendy były opowiadane jeszcze w latach siedemdziesiątych, gdy na wydziale Mechaniki, Energetyki i Lotnictwa studiował mój starszy syn.

wiedzieć, że w tamtych czasach ów targ był miejscem wręcz luksusowym pod względem zaopatrzenia w towary spożywcze.

Wiele opowiadano o niechęci Pogorzelskiego do dzieci. Tymniemniej, czekolada dla dziecka zawsze czekała na mnie, kiedy przynosiłam Pogorzelskiemu przepisane na maszynie jego prace. To był mój dodatkowy (dobrze płatny!) zarobek. Należy pamiętać, że w owych czasach w Polsce nie było łatwo spotkać ani czekoladę ani dodatkowy zarobek.

Był taki tydzień w katedrze Pogorzelskiego, gdy trzy z jego współpracowniczek urodziły troje dzieci. Pogorzelski wówczas mówił wszystkim spotkanym osobom, jak był zabiegany z powodu doręczania im kwiatów do szpitala w tak krótkim czasie i jak był zadowolony, że mógł to uczynić.

Studenci z moich grup mieli przeciętne oceny powyżej średniej. To sprawiło, że już po pierwszym roku pracy zostałam wyznaczona do komisji egzaminów wstępnych i dostałam nagrodę dziekańską. W drugim roku zaczęto mnie pytać o moje magisterium (ze względu na ewentualną podwyżkę). Pytanie było tymbardziej uzasadnione, że uczyłam studentów, którzy mieli być magistrami inżynierami. Wciąż składałam podania na UW o zgodę na dalsze studia. Wciąż - bezskutecznie. Wyglądało to zupełnie beznadziejnie.

Aż pewnego dnia spotkałam na Politechnice profesora Adama BIELECKIEGO z Lublina, który też się zapytał o moje magisterium. A kiedy mu powiedziałam, jak rzeczy stoją, dał mi radę, która okazała się zbawienna. Dziekan wydziału M-K zwrócił się do rektora PW z tą sprawą, rektor PW interweniował u ministra i w efekcie dostałam zgodę na ukończenie studiów magisterskich na UW. Tyle, że studia te były już jednolite, nie podzielone na dwustopniowe. To spowodowało konieczność zdawania dodatkowych egzaminów.

Było dla mnie rzeczą oczywistą, że temat pracy magisterskiej powinien być związany z tematyką Pogorzelskiego i że on powinien być moim promotorem. Niejako "w ciemno" wybrałam równania całkowite mocno-osobliwe (bo nie miałam wtedy o nich pojęcia) i tak już zostało na wiele lat...

W pół roku zdałam 10 egzaminów, w czasie wakacji napisałam tę pracę dyplomową i tak, po dwóch latach przerwy w studiach, otrzymałam magisterium w styczniu 1956 r., podczas gdy moi koledzy ze studiów magisterskich dostali je w czerwcu 1955 r. To był krok pierwszy.

W następnym kroku, jako uczestnik seminarium Pogorzelskiego w IM PAN, starałam się uzyskać jakieś nowe wyniki. Pierwszą taką próbę profesor po prostu wrzucił do kosza. Byłam na niego wściekła, ale wkrótce takie twierdzenia, jakie mu przedstawiłam, znalazłam w książce M. A. KRASNOSIELSKIEGO, więc mi przeszło.

Następny temat, jaki sobie wymyśliłam, okazał się bardziej owocny. Witold Pogorzelski został wyznaczony moim promotorem w przewodzie na stopień *kandydata nauk* (jak wówczas, zgodnie z sowiecką nomenklaturą, zwano stopień doktora), a Stanisław MAZUR i Jacek SZARSKI - recenzentami. Obroniłam tę pracę w październiku 1958 r., a w niewiele dni po tym przywrócono dawną nazwę i stałam się z *mocy ustawy* doktorem. Trzecim na roku, z którym zaczęłam studia. I w dodatku, na parę dni przed tą obroną zostałam

adiunktem na PW (co, oczywiście, miało skutki finansowe). I ta moja praca doktorska została opublikowana w *Studia Mathematica*.

Od początku r. 1960 miałam dodatkowo połówkę etatu w IM PAN. Jednakże w końcu tego roku zmieniły się przepisy: można było być zatrudnionym na jednym etacie w jednej instytucji. Mając możliwość wyboru, wybrałam IM PAN. Powód był oczywisty. W Politechnice pracowało mi się świetnie, ale nie było żadnej szansy dla matematyka, aby wyjechać za granicę. A w Instytucie taka szansa była.

Witold Pogorzelski był wspaniałym nauczycielem w każdym znaczeniu tego słowa. Sprawdzał nasze pierwsze prace (wliczając w to oczywiście te po francusku). Każda prezentacja na jego seminarium musiała być jasna i ładnie napisana na tablicy. Niewłaściwe użycie polskich wyrażen i terminów matematycznych było natychmiast korygowane. Nie były możliwe spóźnienia w naszej pracy i na seminarium (które, jak już pisałam, nie było obowiązkowe, co więcej, uczestnictwo w nim było rodzajem nagrody za dobrą pracę...).

4. Zakończenie.

Witold Pogorzelski zmarł 3 stycznia 1963 r. po niespełna miesięcznej niespodziewanej chorobie. Jego grób znajduje się w Alei Zasłużonych na warszawskim cmentarzu Powązki. W jednej z sal gmachu głównego Politechniki Warszawskiej znajduje się tablica upamiętniająca jego osobę. W Warszawie jest także ulica jego imienia.

Przytoczymy tu nekrolog, który ukazał się w *Wiadomościach Matematycznych* (patrz: WM[2]):

Bolesną stratą dla polskiej matematyki była śmierć Witolda Pogorzelskiego 3 stycznia 1963 r.

Przez czterdzieści lat wywierał osobiście i swymi podręcznikami ogromny wpływ na rzeszę polskich inżynierów. Zmarł w pełni sił twórczych, prowadząc niezwykle intensywną pracę naukową, po doprowadzeniu niemal do końca fundamentalnego dzieła swego życia " *Równań całkowych*", którego czwarty i ostatni tom zostanie wkrótce opublikowany. Zostawił liczną grupę uczniów, którzy są samodzielnymi pracownikami naukowymi wykładającymi w różnych uczelniach wyższych.

Śmierci tej towarzyszy głęboki żal ogółu polskich matematyków.

Od 1978 r. Nagroda im. Witolda Pogorzelskiego jest przyznawana przez PTM za prace z matematyki stosowanej.

Pogorzelski otrzymał tytuł doktora *honoris causa* Politechniki Łódzkiej i był odznaczony kilkoma orderami, m.in. Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą orderu Polonia Restituta.

Szkoła Witolda Pogorzelskiego była szkołą, która nie powinna być zapomniana. Życzę wszystkim początkującym matematykom, aby spotkali na swojej drodze naukowej takiego mistrza, jakim był dla mnie Witold Pogorzelski.

SPIS PUBLIKACJI WITOLDA POGORZELSKIEGO.

Spis publikacji Witolda Pogorzelskiego oparty jest, w zasadzie, na spisach prac recenzowanych w *Zentralblatt für Mathematik und ihre Grenzgebiete* (**Zentralblatt MATH**), *Mathematical Reviews* (**MathSciNet**) (oznaczonych tu odpowiednio: ZB oraz MR) oraz na bazie Biblioteki Narodowej (**FIDKAR**) i zasobach *Centralnej Biblioteki Matematycznej* (Instytutu Matematycznego Polskiej Akademii Nauk) (Uwzględniono też spis prac do 1960 r. zawarty w WM[1]). Jest to pierwszy publikowany pośmiertnie spis jego prac i może zawierać pewne luki (i błędy).

1. Publikacje w czasopismach.

P[1916] Badanie teoretyczne ilości ciepła, otrzymywanych na kuli ziemskiej z uwzględnieniem strat promieniowania w atmosferze (*Récherches théorétiques sur les quantitiés reçue par la terre, en tenant compte des pertes du rayonnement dans l'atmosphère*). Sprawozd. Tow. Nauk. Warsz., 1916 .

P[1917a] Zagadnienia termodynamiki atmosfery według Bezolda. Wyd. Red. Wiadomości Matem., (Wiadomości Matem., Cz. I, 21(1917), Cz. II, 121-158; 22(1918), 21-68.

P[1917b] Zagadnienia termodynamiki atmosfery według Bezolda. Wyd. Red. Wiadomości Matem., Osobne odbicie z tomu XXI i XXII-go "Wiadomości Matematycznych" za zgodą Cenzury Niemieckiej. Warszawa, 1917, str. 4 + 68.

P[1917c] Przyczynek do teorii przemian adiabatycznych powietrza nasyconego parą wodną. Sprawozd. Tow. Nauk. Warsz., 1917.

P[1917d] Z teorii ruchów prostoliniowych w atmosferze. Sprawozd. Tow. Nauk. Warsz., 1917.

P[1917e] Z teorii ruchów poziomych powietrza. Sprawozd. Tow. Nauk. Warsz., 1917.

P[1917f] Zagadnienie równowagi promieniowania i inwersja temperatury. Sprawozd. Tow. Nauk. Warsz., 1917.

P[1917g] Przyczynek do teorii ruchów gazu. Sprawozd. Tow. Nauk. Warsz., 1917.

P[1918a] O pewnym typie równań całkowo-różniczkowych nieliniowych (*Sur une classe d'équations intégro-différentielles non linéaires*). *Wiadomości Matem.* 22(1918), 155-166.

P[1918b] O równaniu całkowym w teorii równowagi promieniowania. Sprawozd. Tow. Nauk. Warsz., 1918.

P[1918c] O temperaturze stratosfery. Sprawozd. Tow. Nauk. Warsz., 1918.

P[1920] *Équilibre d'une masse gazeuse rayonnante*. Sprawozdania i Prace Polskiego Tow. Fiz. 1(1920-1921), 78-85.

P[1922a] *Les propriétés du noyau résolvant de l'équation intégrale d'un problème aux limites*. *Bibliotheca Universitas Liberae Polonae* 1(1922).

P[1922b] Zagadnienie Fourier'a w przypadku ośrodka promieniującego (*Problème de Fourier pour le milieu rayonnant*). *Cura et sumptibus Universitatis Liberae Polonae, Varsaviae*, 1922.

P[1922c] O teorii przewodnictwa elektrycznego i cieplnego metali i dielektryków. *Bull. Acad. Pol. Sci. Techn.*, 1922.

- P[1922d] Sur la théorie de la stratosphère. Państwowy Instytut Meteorologiczny, Warszawa, 1922.
- P[1924] Sur les équations intégrales non linéaires à singularité polaire. C.R. Soc. Pol. Varsovie, 1924 (Sprawozdania Polskiego Tow. Politechnicznego).
- P[1925] Teoria promieniowania i kwantów energii. Państwowy Instytut Meteorologiczny, Warszawa, 1925.
- P[1935] O układach wielkości elektromagnetycznych. Ann. Acad. Pol. Sc. Techn., Warszawa, 1935.
- P[1936a] Problème de Fourier pour une couche heterogène et rayonnante. Ann. Acad. Sci. Techn., Varsovie, 3(1936), 17-27; ZB.
- P[1936b] Problème aux limites de Poincaré. Ann. Acad. Sci. Techn., Varsovie, 1936.
- P[1938a] Über die Transformationen einiger iterierten un eigentlichen Integrale und ihre Anwendung zur Poincaréschen Randwertaufgabe. Math. Z., 44(1938), 427-444; ZB (według MR - 1939).
- P[1938b] Recherches sur le problème de probabilité du tir contre l'aviation. 5(1938), 63-80; ZB.
- P[1939a] Sur une équation intégrale de première espèce. Journ. Math. Pures Appl., IX, S. 18(1939), 97-109; ZB.
- P[1939b] Sur une application du calcul des probabilités au tir de chasse. Ann. Acad. Sci. Techn., Varsovie, 6(1939), 5 p.; ZB.
- P[1949] Sur les propriétés du potentiel retarde. Prace Mat.-Fiz., 47(1949), 61-66; ZB; MR.
- P[1952a] Sur la solution de l'équation intégrale dans le problème de Fourier. Ann. Soc. Polon. Math., 24(1952), 56-74; ZB (według MR - 1951).
- P[1952b] Sur équation intégrale-différentielle non linéaire à singularité polaire. Ann. Soc. Polon. Math., 24(1952), 75-85; ZB (według MR - 1951).
- [1952c] Contribution à la théorie du champ électromagnétique. Prace Mat.-Fiz., 48(1952), 53-58; ZB; MR.
- P[1952d] Remarques sur un problème mixte concernant l'équation des télégraphistes. Prace Mat.-Fiz., 48(1952), 59-66; ZB; MR.
- P[1952e] Le noyau singulier fermé. Prace Mat.-Fiz., 48(1952), 105-110; ZB; MR.
- P[1952f] Équations intégrales singulières. *Comptes Rendus du Premier Congrès des Mathématiciens Hongrois*, 27 Août-2 septembre 1950, Akadémiai Kiado, Budapest, 1952, 561-564; ZB; MR.
- P[1954a] Problème de mouvement stationnaire dans une couche gazeuse rayonnante. Bull. Acad. Pol. Sci., Cl.III, 2(1954), 7-8; ZB; MR.
- P[1954b] Probabilité de la sécurité d'une construction mécanique. Bull. Acad. Pol. Sci., Cl. III, 2(1954), 363-366; ZB; MR.
- P[1954c] Prawdopodobieństwo bezpieczeństwa konstrukcji. Zastos. Mat., 2(1954), 45-61; ZB; MR.

- P[1954d] Sur l'équation intégrale de seconde espèce à forte singularité. *Ann. Pol. Math.*, 1(1954), 45-61; ZB.
- P[1954e] Problème non linéaire d'Hilbert pour le système de fonctions. *Bull. Acad. Pol. Sci., Cl. III*, 2(1954), 3-5; ZB; MR.
- P[1954f] Problème aux limites d'Hilbert généralisé. *Bull. Acad. Pol. Sci., Cl. III*, 2(1954), 367-370; ZB.
- P[1954g] Zagadnienie nieliniowe Hilberta-Priwałowa. *Bull. Wojsk. Akad. Techn.*, 1954.
- P[1955a] O pewnych zagadnieniach brzegowych teorii potencjału. *Biuletyn Wojskowej Akademii Technicznej*, 18(1955), 17-24.
- P[1955b] Badanie równań całkowitych osobliwych metodą punktu niezmienniczego. *Biuletyn Wojskowej Akademii Technicznej*, 1955.
- P[1955c] Sur le système d'équations intégrales à une infinité de fonctions inconnues. *Ann. Pol.*, 2(1955), 106-117; ZB; MR.
- P[1955d] Problème aux limites de Poincaré généralisé. *Bull. Acad. Pol. Sci., Cl. III*, 3(1955), 195-198; ZB; MR.
- P[1955e] Problème aux limites d'Hilbert généralisé. *Ann. Pol. Math.*, 2(1955), 136-144; ZB; MR.
- P[1955f] Problème non linéaire d'Hilbert pour le système de fonctions. *Ann. Pol. Math.*, 2(1955), 1-13; ZB; MR.
- P[1955g] Problème du mouvement stationnaire dans une couche gazeuse rayonnante. *Ann. Pol. Math.*, 1(1955), 367-379; ZB; MR.
- P[1956a] Propriétés des intégrales de l'équation parabolique générale. *Bull. Acad. Pol. Sci., Cl. III*, 4(1956), 407-410; ZB; MR.
- P[1956b] Problème aux limites de Poincaré généralisé. *Ann. Pol. Math.*, 2(1956), 257-270; ZB; MR.
- P[1956c] Les propriétés d'une fonction de Green et ses applications aux équations elliptiques. *Ann. Pol. Math.*, 3(1956), 46-75; ZB; MR.
- P[1956d] Sur le problème de Fourier généralisé. *Ann. Pol. Math.*, 3(1956), 126-141; ZB; MR.
- P[1956e] Étude de la solution fondamentale de l'équation parabolique. *Bull. Acad. Pol. Sci., Cl. III*, 4(1956), 9-13; ZB; MR.
- P[1956f] Étude de la solution fondamentale de l'équation parabolique. *Recherche Mat.*, 5(1956), 25-57; ZB; MR.
- P[1956g] Problème aux limites pour l'équation parabolique dont les coefficients dépendent de la fonction inconnue. *Recherche Mat.*, 5(1956), 258-272; ZB; MR.
- P[1957a] Étude de la solution fondamentale de l'équation elliptique et des problèmes aux limites. *Ann. Pol. Math.*, 3(1957), 247-284; ZB; MR.
- P[1957b] Problèmes aux limites pour l'équation parabolique normale. *Ann. Pol. Math.*, 4(1957), 110-126; ZB; MR.
- P[1957c] Propriétés des intégrales de l'équation parabolique normale. *Ann. Pol. Math.*, 4(1956), 61-92; ZB; MR.
- P[1957d] Propriétés des dérivées tangentielles d'une intégrale de l'équation parabolique. *Recherche Mat.*, 6(1957), 162-194; ZB; MR.

- P[1958a] Étude de la matrice des solutions fondamentale du système parabolique d'équations aux dérivées partielles. Bull. Acad. Pol. Sci. Sér. Math. Astron. Phys., 6(1958), 79-83; ZB; MR.
- P[1958b] Propriétés d'une intégrale singulière pour les arcs non fermés et leurs applications. Bull. Acad. Pol. Sci. Sér. Math. Astron. Phys., 6(1958), 85-87; ZB; MR.
- P[1958c] Propriétés des solutions du système parabolique d'équations aux dérivées partielles. Bull. Acad. Pol. Sci. Sér. Math. Astron. Phys., 6(1958), 369-373; ZB;
- P[1958d] Problème aux limites aux dérivées tangentielles pour l'équation parabolique. Ann. Sci. Éc. Norm. Supér., III Sér. 75(1958), 19-35; MR.
- P[1958e] Sur les équations intégrales résoluble sans limitations et leurs applications aux équations différentielles. J. Math. Pur. Appl., IX Sér., 75(1958), 21-40; ZB; MR.
- P[1958f] Sur l'équation intégrale singulière non linéaire et sur les propriétés d'une intégrale singulière pour les arcs non fermés. J. Math. Mech., 7(1958), 515-532; ZB; MR.
- P[1958g] Problème généralisé de Hilbert pour les arcs non fermés. Ann. Sci. Éc. Norm. Supér., III. Sér., 75(1958), 201-222; errata ibidem, 409; ZB; MR.
- P[1958h] Étude d'une fonction de Green et du problème aux limites pour l'équation parabolique normale. Ann. Pol., Math. 4(1958), 288-307; ZB; MR.
- P[1958i] Propriétés des solutions du système parabolique d'équations aux dérivées partielles. Math. Scand., 6(1958), 237-262; ZB; MR.
- P[1958j] Étude de la matrice des solutions fondamentales du système parabolique d'équations aux dérivées partielles. Recherche Mat., 7(1958), 153-185; ZB; MR.
- P[1959a] Remarques concernant le travail "Sur l'équation intégrale singulière non linéaire et sur les propriétés d'une intégrale singulière pour les arcs non fermés. J. Math. Mech. 8(1959), 159-160; ZB; MR.
- P[1959b] В. Погожелский. Исследование интегралов параболического уравнения у краевых задачи б неограниченной области. Мат. Сборн., 47(89)(1959), 397-430; MR.
- P[1959c] Premier problème de Fourier pour l'équation parabolique dont les coefficients dépendent de la fonction inconnue. Ann. Pol. Math., 6(1959), 15-40; ZB; MR.
- P[1959d] Problèmes aux limites discontinus dans la théorie des fonctions analytiques. Bull. Acad. Pol. Sci., Sér. Sci. Math. Astron. Phys., 7(1959), 15-40; ZB; MR.
- P[1959e] Problème aux limites aux dérivées tangentielles pour l'équation elliptique. Bull. Acad. Pol. Sci., Sér. Sci. Math. Astron. Phys., 7(1959), 205-212; ZB; MR.
- P[1959f] Propriétés des intégrales généralisées de Poisson-Weierstrass et problème de Cauchy pour un système parabolique. Ann. Sci. Éc. Norm. Supér., III. Sér., 76(1959), 125-149; ZB; MR.
- P[1959g] Sur la résolution du problème aux dérivées tangentielles pour l'équation parabolique par la méthode des approximations successives. Ann. Pol. Math., 7(1959), 93-112; ZB; MR.
- P[1959h] Sur certaines classes de fonctions complexes définies sur les arcs non fermés. Bull. Acad. Pol. Sci., Sér. Sci. Math. Astron. Phys., 7(1959), 57-62; ZB; MR.
- P[1960a] Propriétés d'une classe de fonctions holomorphes aux fonctions limites discontinues. Bull. Acad. Pol. Sci., Sér. Sci. Math. Astron. Phys., 7(1960), 711-714; ZB; MR.

- P[1960b] Sur certaines propriétés des intégrales analogues aux potentiels et un problème aux limites pour l'équation parabolique. Bull. Acad. Pol. Sci., Sér. Sci. Math. Astron. Phys., 8(1960), 53-58; ZB; MR.
- P[1960c] Sur une classe de fonctions discontinues et une intégrale singulière dans l'espace. Bull. Acad. Pol. Sci., Sér. Sci. Math. Astron. Phys., 8(1960), 445-451; ZB; MR.
- P[1960d] Sur une propriété principale d'une classe \mathfrak{H} de fonctions discontinues pour le système d'arcs. Bull. Acad. Pol. Sci., Sér. Sci. Math. Astron. Phys., 8(1960), 359-364; ZB; MR.
- P[1960e] Propriétés des dérivées tangentielles d'une intégrale de l'équation elliptique. Ann. Pol. Math., 7(1960), 321-339; ZB; MR.
- P[1960f] Propriétés d'une classe de fonctions holomorphes aux fonctions limites discontinues. Ann. Pol. Math., 9(1960), 189-200; ZB; 1960/61 MR;
- P[1961a] On the properties of a singular integral in space and their application to a system of singular integral equations. In: *Problems of continuum mechanics (Muskhelishvili anniversary volume)*. SIAM, Philadelphia, PA, 1961, 327-341; MR.
- P[1961b] Sur quelques propriétés des potentiels généralisés et un problème aux limites pour l'équation elliptique. Ann. Pol. Math., 11(1961), 177-197; ZB; MR.
- P[1961c] Problème généralisé aux dérivées tangentielles discontinues pour une fonction harmonique dans l'espace. Ann. Mat. Pura Appl., IV. Sér., 56(1961), 313-328; ZB; MR.
- P[1961d] В. Погожелский. Замечания касающиеся с работой "Исследование интегралов параболического уравнения у краевых задачи б неограниченной области". Мат. Сборн., 53(95)(1961), 539-540; ZB; MR.
- P[1962a] Sur certaines problèmes aux limites discontinues d'ordre supérieur dans la théorie des fonctions analytiques. Ann. Pol. Math., 12(1962), 1-15; ZB; MR.
- P[1962b] Propriétés des solutions du système parabolique dependant d'un paramètre. Bull. Acad. Pol. Sci., Sér. Sci. Math. Astron. Phys., 10(1962), 23-27; ZB; MR.
- P[1962c] Étude de la continuité des solutions du système parabolique. I. Atti Accad. Naz. Lincei, VIII. Sér., Rend., Cl. Sci. Mat. Nat., 32(1962), 891-898; ZB.
- P[1962d] Étude de la continuité des solutions du système parabolique. II. Atti Accad. Naz. Lincei, VIII. Sér., Rend., Cl. Sci. Mat. Nat., 33(1962), 22-30; ZB.
- P[1962e] L'activité scientifique de la Section des Équations Intégrales de l'Institut Mathématique de l'Académie Polonaises des Sciences (Résumé de la conférence fait à l'Institut Henri-Poincaré le 19 Avril 1961). Acad. Pol. Sci., Centre Sci., Paris, Conferences No. 19, 1962, 3-12; ZB.
- P[1962f] Sur le système parabolique d'équations. Conf. Semin. Mat. Univ. Bari, 80/81 (1962), 15-20; ZB.
- P[1962g] Équations paraboliques et propriétés des leurs solutions. Conf. Semin. Mat. Univ. Bari, 80/81(1962), 1-14; ZB.
- P[1963a] Récherches sur la continuité du potentiel de charge spatiale relatif au système parabolique. Bull. Acad. Pol. Sci., Sér. Sci. Math. Astron. Phys., 11(1963), 105-110; ZB; MR.
- P[1963b] Problème aux limites pour un système parabolique d'équations aux dérivées partielles. Ann. Sci. éc. Norm. Supér., III. Sér., 80(1963), 173-191; ZB; MR.

P[1963c] Problème aux dérivées tangentielles discontinues pour une équation elliptique. Ann. Pol. Math., 13(1963), 33-56; ZB; MR.

P[1964] Sur un problème de la théorie des processus stochastiques. Zastos. Mat., 7(1964), 125-131; MR.

2. Podręczniki i skrypty.

PP[1] *Zarys Teorii Wektorów*. Książnica-Atlas, Lwów-Warszawa, 1925.

PP[2] *Analiza Matematyczna*. T.1. Ciągi i szeregi. Komisja Wydawnicza Tow. Bratniej Pomocy Studentów Politechniki Warszawskiej, Warszawa, 1929.

PP[3] *Geometria Analityczna*. Warszawa, 1931.

PP[4] *Analiza Matematyczna*. Tom II. Warszawa, 1938.

PP[5] *Analiza Matematyczna*. T.1. Liczby niewymierne, ciągi i szeregi. s.n. Warszawa, 1943.

PP[6] *Analiza Matematyczna*. T.3. Całki wielokrotne, równania różniczkowe. s.n. Warszawa, 1943.

PP[7] *Analiza Matematyczna*. T.1. (prawdopodobnie) Powielarnia Państwowej Wyższej Szkoły Technicznej. Warszawa, 1943.

PP[8] *Analiza Matematyczna*. T.2. (prawdopodobnie) Powielarnia Państwowej Wyższej Szkoły Technicznej. Warszawa, 1944.

PP[9] *Analiza Matematyczna*. T. 2. Komisja Wydawnicza Bratniej Pomocy Studentów Politechniki Łódzkiej, Łódź, 1946.

PP[10] *Wyznaczniki i Równania Liniowe*. Komisja Wydawnicza Bratniej Pomocy Studentów Politechniki Warszawskiej, Warszawa, 1947.

PP[11] *Geometria Analityczna na Płaszczyźnie*. Komisja Pomocy Naukowych Tow. Bratniej Pomocy Stud. Politechniki Warszawskiej. Akademicka Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa, 1947.

PP[12] *Analiza Matematyczna*. T.2. Funkcje wielu zmiennych, wzór Taylora, równania algebraiczne, rachunek całkowy, zastosowania geometryczne. Wyd. II popr. Czytelnik, Warszawa, 1947.

PP[13] *Analiza Matematyczna*. T.3. Całki wielokrotne, równania różniczkowe zwyczajne. Wyd. II popr. Czytelnik, Warszawa, 1947.

PP[14] *Zarys Rachunku Prawdopodobieństwa*. Komisja Wydawnicza Tow. Bratniej Pomocy Studentów Politechniki Warszawskiej, Warszawa, 1948 (*Zarys Rachunku Prawdopodobieństwa i Teorii Błędów*. MON, Warszawa, s.d.) .

PP[15] *Analiza Matematyczna*. Cz. 1. Akademicka Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa, 1949.

PP[16] *Analiza Matematyczna*. T.4. Funkcje zmiennej zespolonej. Teoria równania Laplace'a, równania falowego i równania przewodnictwa. Akademicka Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa, 1949.

- PP[17] *Analiza Matematyczna*. T.2. Funkcje wielu zmiennych, wzór Taylora, równania algebraiczne, rachunek całkowy, zastosowania geometryczne. Czytelnik, Warszawa, 1949.
- PP[18] *Analiza Matematyczna*. T.3. Wyd. III. Całki wielokrotne, równania różniczkowe zwyczajne. Czytelnik, Warszawa, 1949.
- PP[19] *Analiza Matematyczna*. Tom IV. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, 1950.
- PP[20] *Geometria Analityczna*. Wyd. II. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, 1949.
- PP[21] *Rachunek Operatorowy i Przekształcenie Laplace'a*. Państwowe Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa, 1950.
- PP[22] *Analiza Matematyczna*. T.I. Wyd. II fotokopia wykonana w Szwecji), 1951.
- PP[23] *Geometria Analityczna*. Wyd. III. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, 1951.
- PP[24] *Analiza Matematyczna*. T.IV. Czytelnik, Warszawa, 1951.
- PP[25] *Analiza Matematyczna*. T.I. Wyd. III. Czytelnik, Warszawa, 1953.
- PP[26] *Analiza Matematyczna*. T.II. Wyd. IV popr. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, 1953.
- PP[27] *Analiza Matematyczna*. T.III. Wyd. III. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, 1953.
- PP[28] *Geometria Analityczna*. Wyd. IV. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, 1954.
- PP[29] *Analiza Matematyczna*. T.IV. Wyd. II uzupełnione. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1956; ZB; MR.
- PP[30] *Analiza Matematyczna*. T.I. Wyd. V. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, 1960.
- PP[31] *Analiza Matematyczna*. T.IV. Wyd. VI. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, 1962; MR.

3. Monografie.

- PM[1] *Równania Całkowe i Ich Zastosowania*. Tom I. *Ogólne własności równań całkowych Fredholma i Volterry*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, 1953; ZB; MR.
- PM[2] *Równania Całkowe i Ich Zastosowania*. Tom II. *Układy równań całkowych Fredholma i Volterry. Równania całkowe nieliniowe. Zastosowania równań całkowych w teorii równań różniczkowych. O twierdzeniu Schaudera*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, 1958; ZB; MR.

PM[3] *Równania Całkowe i Ich Zastosowania*. Tom III. *Własności całek typu Cauchy'ego. Zagadnienia brzegowe teorii funkcji. Równania liniowe i nieliniowe mocno osobliwe*. R. Sikorski. *Dodatek*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, 1960; ZB ; MR.

PM[4] *Równania Całkowe i Ich Zastosowania*. Tom IV. *Całki osobliwe i równania całkowe osobliwe w przestrzeni. Zagadnienia brzegowe z pochodnymi kierunkowymi dla równań eliptycznych i parabolicznych. Układy paraboliczne równań cząstkowych. Zastosowania fizyczne i techniczne równań całkowych*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, 1970; ZB; MR.

PM[5] *Integral Equations and their Applications*. (Vol. I-III. Wyd. II ang.). Inter. Series of Monographs in Pure and Applied Mathematics, Vol. 88. Pergamon Press and PWN-Polish Scientific Publishers, Oxford-Warszawa, 1966; ZB; MR.

INNE CYTOWANE PUBLIKACJE.

B[1] Maciej Bernhardt. Szkoła Wawelberga i Politechnika Warszawska w latach 1940-1944. Egzaminy na PWST. Wspomnienia Studenta. [http // www.narodowa.pl /Pamietniki/07/ eksponat.htm](http://www.narodowa.pl/Pamietniki/07/eksponat.htm)

PR[1] D. PRZEWORSKA-ROLEWICZ. Leon Lichtenstein (1878-1933). In the 125th anniversary of his birthday and 70th anniversary of his death. In: *European mathematics in the last centuries*. Banach Center and Institute of Mathematics of Wrocław University, 97-119.

PR-WB[1] D. PRZEWORSKA-ROLEWICZ, J. WOLSKA-BOCHENEK.. *Życie i twórczość Witolda Pogorzelskiego*. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Opolskiego, Matematyka, 30 (1997), 149-153.

SBM[1] *Słownik Biograficzny Matematyków Polskich*. Red. Stanisław Domoradzki, Zofia Pawlikowska-Brożek, Danuta Węglowska. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego, Tarnobrzeg, 2003, 186-187.

WM[1] Jubileusz 45-lecia pracy naukowej Witolda Pogorzelskiego. *Wiadomości Matematyczne*, 5(1962), 29-37.

WM[2] Witold Pogorzelski †. *Wiadomości Matematyczne*, 7(1963-64), str. 19.

ZNPW[1] Zeszyty Naukowe Politechniki Warszawskiej, *Matematyka*, 2, 87(1964).

* * *

Dziękuję bardzo Pani mgr Barbarze JANUS z Centralnej Biblioteki Matematycznej w Instytucie Matematycznym PAN za pomoc okazaną mi przy kwerendzie do tej pracy.

Instytut Matematyczny PAN
Śniadeckich 8, 00-956 Warszawa,
Skr. poczt. 21
e-mail: rolewicz@impan.gov.pl